

KAN VERME KRİTERLERİ

18-65 Yaş arasında, ağırlığı 50 kg üzerinde, önemli bir sağlık sorunu olmayan kan merkezine kan vermek için geldiğinde yapılan muayenede sağlığı uygun olduğu tespit edilen ve hemoglobin düzeyi uygun olan herkes 3 ayda 1 kez, yılda toplam 4 kez kan bağışında bulunabilir.

KAN BAĞIŞINA UYGUNLUK İÇİN ARANAN KRİTERLER (NewYork Blood Center "Criteria For An Acceptable Donation"dan kısmen alıntı yapılmıştır)

1. Kendinizi iyi ve sağlıklı hissediyor musunuz?

Kan bağışı öncesinde yorgun ve uykusuz olmamanız tercih edilir. Kan bağışından önceki öğünde bir şeyler yemiş olmanız ve aç karına kan bağışlamamanız önerilmektedir.

2. Viral hepatit geçirdiniz mi? Viral hepatitlerle ilgili test sonuçlarınızda herhangi bir pozitiflik var mı? 10 yaşından sonra bulaşıcı sarılık geçirenler, B ve C sarılığı testlerde pozitif olduğu tespit edilmiş olan bireyler hiçbir zaman kan bağışında bulunamazlar.

3. Son 12 ay içinde size; kan transfüzyonu yapıldı mı? Organ veya doku nakli yapıldı mı? Akupunktur, dövme, cildinizin herhangi bir yerini deldirme (kulak deldirme vb) işlemi yaptırdınız mı? Bu sorulara cevabınız evet ise 12 ay süreyle kan bağışı yapmamalısınız.

4. Son 12 ay içinde; bulaşıcı sarılığı olan biri ile yakın temasınız (örneğin cinsel ilişki) oldu mu? Bu soruya cevabınız evet ise 12 ay kan bağışı yapmamalısınız.

5. HIV (AIDS) testiniz pozitif mi ?

HIV pozitif olanlar hiçbir zaman kan bağışı yapamazlar.

6. Son 3 yıl içinde sıtma (malarya) hastalığı geçirdiniz mi?

Son 3 yıl içinde sıtma hastalığı geçirenler kan veremezler. Sıtma hastalığının salgın olarak bulunduğu coğrafi bölgelerde 6 aydan fazla kalanlar 2 yıl süre ile; 6 aydan az kalanlar ise 12 ay kan bağışında bulunamazlar.

7. Aşağıda sıralanan ilaçları kullandınız mı? Tegison, Akutan, Proscar, Propecia, Soriatane.

Tegison (etretinat) sedef hastalığının tedavisinde kullanılan bir ilaçtır ve bu ilacı alanlar hiçbir zaman kan veremezler. Soriatane (acitretin) de aynı hastalığın tedavisinde kullanılmakla beraber son doz alımından 3 yıl sonra kan bağışı yapılabilir.

Aşağıdaki ilaçları alanlar, ilacın son dozunu aldıktan 1 ay sonra kan bağışında bulunabilirler:

Akutan (isotretinoin) akne tedavisi için kullanılır.

Proscar (finasteride) iyi huylu prostat bezi büyümesinin tedavisi için kullanılan bir ilaçtır.

Propecia (finasteride) saç dökülmesi için kullanılan bir ilaçtır.

8. Hiç beyin ameliyatı oldunuz mu?

Dura mater grefti uygulanan kişiler kan bağışı yapamazlar.

9. Son 12 ay içerisinde hangi aşıları oldunuz? Bazı aşılar kan bağışı için süre kısıtlaması getirmezken bazıları 12 aya kadar kan bağışı için engel teşkil edebilmektedir. Aşılar; bağış öncesinde doktora bildirilmelidir.

10. Şu anda mevcut bir solunum yolu rahatsızlığınız var mı?

Soğuk algınlığı geçirenler şikayetlerinin kesilmesinden 3 gün sonra kan bağışı yapabilirler. Diğer solunum rahatsızlıkları olanlar muayene sonucuna göre kan merkezi doktoru tarafından değerlendirilirler.

11. Herhangi bir kalp, akciğer, böbrek hastalığınız; kan hastalığınız, anormal kanamalara eğilim, kanser hastalığınız var mı?

Bu tür hastalıklar hastalığın derecesine ve tipine göre kan merkezi doktoru tarafından değerlendirilerek donörlük için uygun olup olmadığınızı karar verilir. Örneğin kalp enfarktüsü geçiren bir kişi kan veremez. Burada değerlendirme kriteri; kan bağışının kanı

verecek kişinin sağlığını olumsuz etkilememesi ve bağışlanan kanın verilecek hasta için güvenli bir kan olmasıdır.

12. Son 1 ay içinde her hangi bir tıbbi tedavi gördünüz mü, bununla ilgili ilaç kullandınız mı?

Esasen ilaçların büyük bir çoğunluğu kan bağışı için engel teşkil etmemektedir. Örneğin hipertansiyon için kullanılan ilaçların çoğunluğu kan bağışı için engel teşkil etmemektedir. Ancak kanı verecek kişinin tansiyonu kabul edilir sınırlarda olmalıdır. Diğer taraftan aspirin gibi trombosit fonksiyonlarını etkileyen bazı ilaçların alımı söz konusuysa bu ilaçları alan donörler 3 gün süre ile trombosit süspansiyonu için kan veremezler, ancak tam kan veya eritrosit süspansiyonu için bağışçı olabilirler.

Lütfen kullandığınız ilaçları kan merkezi doktoruna bildiriniz!

13.Son 24 saat içinde aşırı miktarda alkol aldınız mı?

Alkol vücudumuzda sıvı kaybına neden olur. Son 24 saatte aşırı miktarda alkol alınması kan bağışına engel teşkil eden bir durumdur.

14. Son 1 yıl içinde herhangi bir ameliyat geçirdiniz mi? Özellikle kan kaybının söz konusu olduğu ciddi bir kaza geçirdiniz mi?

Kadınlar için: hamilelik, doğum oldu mu? Ameliyat geçirenler, ameliyat sürecinde kan nakli almışsa 1 yıl süre ile kan veremezler. Ameliyat sürecinde kan nakli alınmamışsa iyileştikten 6 hafta sonra kan bağışı yapabilirler. Hamile kadınlar, hamilelik döneminde kan veremezler. Doğumu takiben 6 hafta sonra kan bağışı yapılabilir.

15. Ağırlığınız 50 kg ve üzerinde mi?

50 kg altında olanlar kan bağışı yapamazlar. Ayrıca boyuna göre olması gereken ağırlıktan çok düşük olan kişiler kan bağışında bulunamazlar.

16. Yüksek risk içeren aktiviteler: Damardan uyuşturucu bağımlılığınız var mı?

Erkek erkeğe cinsel ilişkiniz oldu mu?

Pıhtılaşma faktör konsantresi ile tedavi oldunuz mu?

HIV (AIDS) Pozitif misiniz?

Para karşılığı cinsel ilişki yaptınız mı?

Cinsel yolla bulaşmış bir hastalık geçirdiniz mi?

Yukarıda sayılan riskli aktiviteleri yapan biri ile cinsel ilişkiniz oldu mu?

AIDS hastaları, damardan uyuşturucu kullananlar, HIV pozitif olanlar, erkek erkeğe cinsel ilişki yapmış olanlar, faktör konsantresi kullanan hastalar ve bütün bu gruplardan herhangi biri ile cinsel ilişkisi olanlar hiçbir zaman kan bağışı yapamazlar!

17. Hemoglobin ve hematokrit düzeyleriniz normal mi?

Hemoglobinin normal seviyesi Erkeklerde:13-18 gr/100ml

Kadınlarda:12-16gr/100ml

Kan bağışı yapabilmek için hemoglobin düzeyi en az 12.5/100ml gr ve en çok 20 gr/100 ml olmalıdır.

Bunun üstü ve altı değerler söz konusuysa kan bağışı alınamaz. Hematokrit normal seviyesi

Erkeklerde:%45 - %52

Kadınlarda:%37 - %48

Kan bağışı yapabilmek için hematokrit düzeyi en az %38 ve en çok %60 olmalıdır. Bunun üstü ve altı değerler söz konusuysa kan bağışı alınamaz.

18. Vücut ısı miktarı: Muayenede 37.5 C0 den fazla vücut ısı olanlar kan bağışlayamaz.

19. Nabız atış sayısı:

Dakikada 50 - 100 olmalıdır. Bu değerlerin altında veya üstünde ise kan bağışı alınamaz. Ayrıca nabız normal ritimde olmalıdır.

20. Kan basıncı (tansiyon): Sistolik (büyük) tansiyon 90 - 180 mmHg arasında

Diyastolik (küçük) tansiyon 50 - 100 mmHg arasında olmalıdır.

Yapılan muayenede tansiyonu bu değerler arasında çıkmayan bağışçılardan kan alınamaz.

21. Yaş sınırı:18 -65 yaşında olanlar kan bağışlayabilirler.

22. Ne sıklıkla kan bağışlanabilir?

3 ay aralıklarla yılda 4 kez kan bağışlayabilirsiniz.

KAN BAĞIŞI İÇİN BAŐVURDUĐUNUZDA KENDİ SAĞLIĞINIZ VE GÜVENLİ KAN TEMİNİ İÇİN GEREKLİ SORULAR SORULACAK VE MUAYENENİZ KAN MERKEZİ DOKTORU TARAFINDAN YAPILACAKTIR.